

Omfanget er sjokkerende

Taler

Jonas Gahr Støre

Dato

11 oktober 2023

Sted

Stortinget

Omstendigheter

Statsministerens redegjørelse om situasjonen i Midtøsten

1 President,

Som så mange i Norge og i hele verdenssamfunnet er jeg rystet over Hamas' grufulle terrorangrep i Israel. Min og regjeringens dypeste medfølelse går til
5 ofrene - til de som har mistet sine kjære, de som har opplevd vold, drap og mishandling, og til de som nå lever i uvisshet om det som skal komme.

Bildene og beretningene er hjerteskjærende. Uskyldige sivile, fra små babyer til
10 de aller eldste, er angrepet, drept, skadet eller tatt til fange, i strid med alle folkerettens lover, normer og prinsipper.

Omfanget er sjokkerende. Det kan ikke beskrives som annet enn terror, som krigsforbrytelser.

15 Vi har fordømt terrorangrepet og voldshandlingene fra Hamas på det sterkeste. Vi har fra første stund oppfordret til at de må stoppe, og vi bruker alle anledninger vi har til å understreke at gislene som holdes, må løslates umiddelbart.

20 Det som har skjedd i Israel, er svært dramatisk, og det er skremmende.

I Israel beskrives helgens voldelige angrep som det mest rystende i landets 75-årige historie. Grusomhetene har vekket til live noen av de mørkeste kapitlene i
25 det jødiske folkets historie.

Det som har skjedd, vil derfor etterlate dype sår. Det vil få varige følger - for politikken og for nasjonens samhold. Hamas' gjerninger har skapt en dyp følelse

av utrygghet, ikke bare i det daglige, men det vil også påvirke synet på framtiden.

30

Norge viser dyp medfølelse med det israelske folk. - Til Israels ledere og til det israelske folk har vi uttrykt vår solidaritet i denne mørke stunden.

35 Israel står ikke alene. Vi står med dem. Israel har rett til å forsvare seg mot væpnede angrep, til å beskytte sitt folk fra vold og trusler.

Norge forsvarer denne retten. Vi understreker samtidig at tiltakene må være nødvendige og forholdsmessige. De må utøves på en måte som er i tråd med
40 krigens folkerett, og det må skilles mellom militære mål og sivilbefolkningen.

Vi ser nå at angrepene mot Hamas på Gazastripen har omfattende konsekvenser i form av drepte, sårede og ødelagte bygninger og infrastruktur. Det er Hamas som er ansvarlig for det brutale angrepet mot israelske sivile - ikke den
45 palestinske sivilbefolkningen, ikke palestinske selvstyremyndigheter.

Det som skjer nå er at Hamas' omfattende angrep leder til israelske motreaksjoner, som igjen fører til store lidelser og påkjenninger for hardt prøvede sivile i Gaza. Det er lidelser som Hamas bærer et tungt ansvar for, og
50 som de med stor sannsynlighet har regnet med.

I denne stund kan ikke vi straffe det palestinske folket for Hamas' ugjerninger. Noe annet ville være å gjennomføre en kollektiv avstraffelse av et helt folk.

55 Derfor vil vår linje være å finne den rette inngangen til å sikre fortsatt støtte og bistand til det palestinske folket. Men la meg understreke: Ikke under noen omstendigheter vil norsk bistand gå til Hamas eller via Hamas-kontrollerte institusjoner.

60 Som leder av giverlandsgruppen for Palestina er det viktig for Norge å understreke at støtten til institusjonsbyggingen og to-statsløsningen ligger fast.

Det er åpenbare mangler og svakheter i det palestinske styresettet, men med et mulig unntak for Hamas og deres støttespillere, ser jeg ingen - i de palestinske
65 områdene, i Israel eller i regionen - som vil se seg tjent med et sammenbrudd i de palestinske selvstyremyndighetene.

70 Å kutte støtten til selvstyremyndighetene og stoppe annen humanitær hjelp, vil kun føre til ytterligere eskalering, til mer radikaliserings og en forverret situasjon for bl.a. de så langt nesten 200 000 palestinere i Gaza som har måttet flykte fra sine hjem. De har ingen steder å dra.

75 Mange har søkt ly på FN-skoler. Disse er overfylte. De er ikke utstyrt for å hjelpe alle som kommer dit, og slike skoler blir også truffet i de mange luftangrepene.

Det er stort behov for medisinsk assistanse, husly, mat, vann og beskyttelse. Og der skal vi bidra med humanitær bistand.

80 Vi jobber med å få oversikt over behovene og over hvem som er best egnet til å hjelpe. Flere norske organisasjoner som er på plass i Gaza, har signalisert at de planlegger ytterligere innsats. Det gjør også FN og Røde Kors-bevegelsen.

85 Israels rett til selvforsvar vil kunne omfatte nødvendige og forholdsmessige tiltak for å hindre tilførsel av våpen og andre angrepsmidler til Gaza. Det støtter Norge.

Det er imidlertid ikke likegyldig hvordan eller hvor slike tiltak utøves. Humanitærrettens regler gjelder. Det betyr bl.a. at nødhjelpssendinger må slippe 90 igjennom.

Vi støtter derfor EUs appell om at Israel ikke bør innføre en full blokada av strøm, vann, mat og andre varer som er livsnødvendige for sivilbefolkningen i Gaza. Tilgangen til humanitær hjelp for sivilbefolkningen må opprettholdes. 95

Både utenriksministeren og jeg er i kontakt med israelske og palestinske ledere.

Jeg har vært i direkte kontakt med Israels president og jeg snakket i går med palestinernes president Abbas. 100

Vi er i løpende kontakt med kolleger i nabolandene og internasjonalt om utviklingen. Og vi er i tett kontakt med FN og EU.

105 I kraft av vårt mangeårige engasjement og tilstedeværelse har vi etablert mange kontaktflater inn mot parter og aktører. Disse kontaktene bruker vi nå aktivt.

Vi framfører, inkludert overfor Hamas, tydelige budskap hvor vi fordømmer terrorangrepene. Vi maner til at partene må unngå videre eskalering. Vi
110 understreker at krigens folkerett må respekteres, at sivilbefolkningen må beskyttes, og at humanitær tilgang må sikres.

Det er ingen tvil om at også Norge påvirkes av det vi nå ser utspille seg. Mange norske borgere i Israel og Palestina befinner seg i en svært krevende situasjon, og
115 mange ønsker å komme hjem til Norge. Familiemedlemmer er urolige for sine kjære.

Å bistå disse har nå høyeste prioritet for oss. UD har satt krisestab, og rundt 50 mennesker - samt utenriksstasjonene våre i regionen - jobber for fullt med å
120 håndtere denne krisen.

Vi arbeider aktivt med å finne utreisemuligheter for nordmenn som vil hjem. Mange har lyktes i å reise hjem de siste dagene, men det har vært utfordrende å sikre seg plass på kommersielle flyvninger. Flyplassene i Israel er fremdeles åpne,
125 men det går langt færre fly enn vanlig - og en rekke flyvninger har blitt kansellert.

Regjeringen setter derfor opp et første fly i dag som kan bistå med å frakte norske statsborgere hjem. Flyet vil etter planen gå fra flyplassen Ben Gurion i
130 Tel Aviv i kveld, og UD har sendt ut melding til registrerte borgere for å informere om denne muligheten.

UD har videre skjerpet reiserådene for Israel og Palestina. Det skyldes at sikkerhetssituasjonen er krevende og uoversiktlig. Vi oppfordrer alle til å nøye
135 vurdere egensikkerheten ved forflytninger i dette området.

Norge har i mange år frarådet reiser til Gaza. Vi har ingen tilstedeværelse der, men vurderer situasjonen som svært alvorlig.

140 Grensene fra Gaza til Israel er stengt. Den eneste gjenværende grenseovergangen mellom Gaza og Egypt - Rafah - ble midlertidig stengt tirsdag morgen på grunn av luftangrep. Vi er i dialog med egyptiske myndigheter om muligheter for utreise fra Gaza over Rafah, skulle grensen bli åpnet.

Vi vet ikke med sikkerhet hvor mange nordmenn som befinner seg i regionen, for det er ikke plikt til å registrere seg. Men i overkant av 400 norske borgere har registrert at de befinner seg i Israel, og i underkant av 100 i Palestina. Det er imidlertid grunn til å tro at det reelle tallet er høyere siden reiseregistrering er frivillig.

Med konflikt i både Ukraina og Midtøsten på samme tid forverres det internasjonale konfliktbildet ytterligere.

En videre eskalering av konflikten vil kunne føre til en tilspissing av forholdet mellom Israel og Iran, og mellom USA og Iran. Det man har sett av framdrift i normaliseringsprosessen mellom land i Midtøsten, vil kunne lide tilbakeslag. Dette er en utvikling som bekymrer oss.

Konflikten kan bidra til en forsterkning av eksisterende geopolitiske skillelinjer - med økende friksjon i forholdet mellom vestlige land, arabiske land og Russland. Det vil kreve oppmerksomhet og ressurser. Det vil kunne skape negative ringvirkninger i den globale økonomien. Og det vil kunne ytterligere svekke samholdet internasjonalt, når vi faktisk trenger det som mest for å styrke innsatsen mot klimakrisen og for å løse andre globale utfordringer.

Avslutningsvis, i år er det 30 år siden Oslo-avtalen ble inngått. Norge har gjennom vekslende tider stått fast ved behovet for en politisk løsning mellom Israel og Palestina. Og gjennom skiftende regjeringer støttet arbeidet for å realisere en to-statsløsning - selv om det har sett fryktelig vanskelig ut. Dette står fortsatt fast, selv om utsiktene er alt annet enn tydelige for fredens vei.

I et slikt historisk øyeblikk kan vi ikke gi opp håpet og innsatsen for fred. Historien har vist at dramatiske vendepunkter kan bli starten på noe nytt, og skulle slike muligheter komme, må vi bidra der vi kan, til at de gripes.

Vi forblir overbevist om at det ikke finnes en militær løsning på denne konflikten. En fredsprosess må gjenopptas av hensyn til begge parters langsiktige sikkerhet.

Det som utspiller seg nå, understreker utfordringene for både Israel og palestinerne ved politikken som har vært ført. Det påligger begge parter et ansvar for å søke diplomatiske og politiske løsninger til beste for land og folk.

185

Norge vil bruke alle våre politiske og humanitære virkemidler for å understøtte det.

190

Med den pågående krigen i Ukraina, ny vold og konflikt i Midtøsten, forstår jeg at mange i vårt land er urolige. Det er mange i landet vårt med sterk tilknytning og sterke familiære bånd til Israel og Palestina. For dem er det som skjer nå, særlig følsomt. Det skaper frustrasjon, sorg og frykt.

195

I dette bildet er det viktig at vi tar vare på hverandre og særlig har våkenhet og oppmerksomhet for de yngste, at vi møter hverandre med respekt, og at vi sammen sørger for at alle vi som lever her, kan oppleve trygghet og tilhørighet.

200

Det er et ansvar som hviler på både enkeltmennesker, organisasjoner og myndigheter, og som vi må favne om i tiden som kommer.

Kilde

regjeringen.no

Emner

Israel, Jøder, Krig, Midtøsten, Palestina, Redegjørelse, Redegjørelse i Stortinget, Terror

205

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/omfanget-er-sjokkerende>

210

215

220